

Yttrande över delar av SOU 2017:83 Brännheta skatter! Bör avfallsförbränning och utsläpp av kväveoxider från energiproduktion beskattas? Dnr Fi2018/04173/S2

Inledning

Återvinningsindustrierna är en av Sveriges viktigaste moderna basindustrier och år 2014 hanterade dess medlemmar tillsammans över 10 miljoner ton avfall, varav ca 1/3 gick till energiåtervinning och övrigt till största delen till materialåtervinning samt en liten del till deponi. Förbränning av avfall är en viktig behandlingsmetod för att säkerställa att vissa icke önskvärda ämnen i avfallet destrueras för att avgifta samhället. Allt avfall kan inte materialåtervinnas, t.ex. på grund av brister i design för återvinning. Samtidigt är det viktigt att poängtera att allt för stora flöden av material som skulle kunna materialåtervinnas fortfarande finns i det avfall som förbränns.

Återvinningsindustriernas vision är att öka materialåtervinningen och leverera återvunna råvaror till tillverkningsindustrin och därmed skapa hållbara förutsättningar för näringslivet och samhället.

Materialåtervinningen måste öka för att uppnå en cirkulär ekonomi

Vi vill inleda med att vi till fullo stödjer utredningens ambition att uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin och att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria länder. Idag är det dock tyvärr lönsammare och enklare att använda jungfruligt fossilt material än återvunnet material, och detta löser vi inte med enbart en förbränningskatt.

För att öka materialåtervinningen krävs att ett flertal olika styrmedel etableras som tillsammans kompletterar varandra. En förbränningskatt på avfall, rätt utformad, kan vara ett sådant styrmedel.

För att öka materialåtervinningen krävs bl a dessa ytterligare styrmedel:

- Införa krav på utsortering av avfall som kan materialåtervinnas.
- Införa mål och styrmedel som både ökar efterfrågan och konkurrenskraften för återvunna råvaror i förhållande till det jungfruliga, dvs. efterfrågan på återvunnet material stimuleras.
- Verka för att krav ställs på producenterna, enligt PPP, vid design av nya produkter som underlättar materialåtervinning när produkten är uttjänt och ska kasseras. Ecodesigndirektivet har en mycket viktig roll i detta arbete. Producentansvarssystemet måste premiera produkter som både är återvinningsbara och innehåller återvunna råvaror.
- Verka för att tydliga krav ställs vid offentlig upphandling som stimulerar resurshushållning.
- Effektiv tillsyn krävs för att säkerställa kvaliteten både på avfallet som förbränns och materialåtervinnas.
- Det är viktigt att notera att en förutsättning för att återvinningsföretagen ska våga investera i nya logistik- och tekniklösningar är att det finns tydliga politiska långsiktiga mål som därmed gynnar de ambitiösa innovativa återvinningsföretagen.

Våra synpunkter

1. Synpunkter på förslaget;

"1 § Skatt ska betalas till staten enligt denna lag för avfall som förs in till en avfallsförbränningsanläggning eller en samförbränningsanläggning"

Vi anser att samförbränningsanläggningar ska undantas från ev skatt.

Vårt motiv är följande:

Syftet med återvinningsföretagens avfallssortering är att tillvarata de material som är återvinningsbara. Vid all sorteringsverksamhet uppkommer dock avfall som inte kan materialåtervinnas. Detta restavfall har som regel högt energiinnehåll och används som bränsle i samförbränningsanläggningar, exempelvis pappersindustrin och cementindustrin. Syftet med detta är att minska beroendet av fossila bränslen.

Även en relativt låg skatt riskerar att göra det ekonomiskt olönsamt för samförbrännarna att använda avfall av ovan nämnt slag som bränsle. De arbetar på en starkt konkurrensutsatt internationell marknad och kommer vid en skatt med stor sannolikhet att välja andra – och billigare - fossila bränslen - helt i motsatt riktning mot ambitionen om ett fossilfritt Sverige. Utredningens argument i detta sammanhang om problem med statsstödsreglerna måste analyseras djupare. I exempelvis Vallonien undantas samförbränningsanläggningar från skatt.

Samförbränningsanläggningar inom industrin arbetar på andra marknader än avfallsförbränningsanläggningarna. Det finns därför all anledning att undanta samförbränningsanläggningarna från skattskyldigheten. Risken är annars uppenbar att skatten ökar klimatpåverkan istället för att minska den genom att dessa samförbränningsanläggningar återgår till fossila bränslen.

2. Synpunkter på författningsförslaget:

"8 § Med avfallsförbränning avses värmebehandling av avfall genom oxidation eller andra värmebehandlingsprocesser som pyrolys, förgasning eller plasmprocess, i den mån som ämnena från behandlingen sedan förbränns."

Vi anser att pyrolys ska undantas från ev. skattskyldighet.

Vårt motiv är följande:

Pyrolys är ett exempel på en teknikutveckling med syfte att materialåtervinna kolväterika material som kommer från plast och däck. Genom pyrolys förbränns inte materialen utan värmebehandlingen ger upphov till nya råvaror som ersätter jungfruliga produkter; olja, kolpulver och gas. Dessa råvaror återförs i nya produktcykler och kommer till nytta, t ex till ny plast, nya däck mm.

En styrka med processen är att avfallet inte behöver utgöras av enskilda fraktioner av plaster utan blandade plastfraktioner, som inte heller behöver tvättas, kan behandlas. Föroreningar i form av sand, jord, mindre metallföremål, papper, etiketter eller annat påverkar inte processen på annat sätt än att sänka verkningsgraden något. (De plaster som dock helst bör undvikas är plaster som har höga klor- och syreinnehåll, dvs. PVC och PET; dessa plaster har andra återvinningsvägar.)

Pyrolys är idag en konkurrenskraftig teknik som förväntas ha en stor potential i framtiden om tekniken får ekonomiska möjligheter att utvecklas. Att klassa pyrolys, som är materialåtervinning, som avfallsförbränning är enligt vår mening inte korrekt. Om denna behandlingsteknik skattebeläggs, är det tveklöst så att skatten kommer att påverka utvecklingen av ny teknik negativt.

3. Synpunkter på författningsförslaget:

10 § Skatt ska betalas med 100 kronor per ton avfall"

Vi har svårt att ta ställning till på vilken nivå på skatten ska vara, främst beroende på att konsekvenserna inte analyserats tillräckligt djupt utifrån vad skatten ska omfatta resp. undanta.

Det är dock viktigt att poängtera att, en rätt utformad skatt tillsammans med andra styrmedel, kan vara en viktig signal för ambitionen att minska avfallsförbränningen till gagn för ökad materialåtervinning. Det är också viktigt att det är ett långsiktigt beslut för att underlätta nödvändiga investeringar.

4. Synpunkter på författningsförslaget:

13 § Den som är skattskyldig får göra avdrag för skatt enligt denna lag för...2. farligt avfall som förts in till anläggningen, och

Vi anser att en grundläggande princip ska vara avfallshierarkin. Idag materialåtervinns vissa farliga avfall och dessa måste även fortsättningsvis premieras.

Vårt motiv är följande:

Utredningen föreslår generellt att förbränning av farligt avfall skall undantas från skattskyldighet. Skälet till undantaget är att farliga ämnen i avfall inte bör materialåtervinnas eftersom detta avfall ska fasas ut från kretsloppet. Principen är ett rimligt argument men det tar inte i beaktande att det även finns farligt avfall som kan och bör materialåtervinnas, ett exempel på det är glykol.

Ett företag i södra Sverige återvinner t.ex. årligen 600 ton glykol. Företaget utökar nu sin kapacitet så att man kan ta emot 10 000 ton använd glykol för att rena denna och återföra till svenska användare, ett gott exempel på cirkulär ekonomi. Glykolen kommer från ett antal industriers värme och kylsystem, fordonsglykol från verkstäder samt avsningsvätska från flygplatser. Samarbete sker med ett antal återvinningsföretag som transporterar använd glykol till anläggningen. Istället för förbränning/destruktion renas den omhändertagna glykolen och återförs till marknaden som en ny glykol.

För att säkerställa att farligt avfallsströmmar kan materialåtervinnas på ett säkert anser vi att en tydlig politisk styrning bör fokusera på att dessa material hålls separerade och inte blandas och att blandningsförbudet för farligt avfall efterlevs. Tillsynsmyndigheten har en viktig roll att säkerställa att lagstiftningen efterlevs.

Stockholm 2018.11.27

Lina Bergström
VD, Återvinningsindustrierna

